

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра **Права** (№ 702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми/

М. І. Фіалка

(підпис)

(ініціали та прізвище)

«28» серпня 2025 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ HAВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обіг інформації з обмеженим доступом

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: К Безпека і оборона
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: К9 Правоохоронна діяльність
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Правоохоронна діяльність
(найменування освітньої програми)

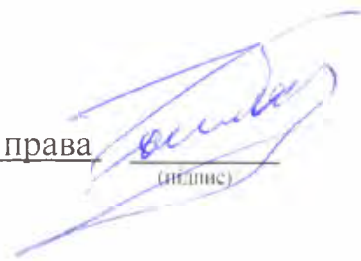
Рівень вищої освіти:
перший (бакалаврський)

Форма навчання: денна та заочна

Силабус введено в дію з 01.09.2025 року

Харків – 2025 р.

Оновлено: Голубов А. Є. к.ю.н., с.н.с., доцент кафедри права
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри права (702)

(назва кафедри)

Протокол № 1 від « 25 » 08 2025 р.

Завідувач кафедри д-р юр. наук, проф.

(науковий ступінь і вчене звання)

Віталій ПАВЛИКІВСЬКИЙ

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Веніфрант

(підпис)

Єлеч В. П.
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача курсу

ПІБ: Голубов Артем Євгенович

Посада: доцент кафедри права (702).

Науковий ступінь: кандидат юридичних наук

Вчене звання: старший науковий співробітник

Перелік дисциплін, які викладає: Основи права, Теорія держави і права, Обіг інформації з обмеженим доступом, Кримінальний процес

Напрями наукових досліджень: теорія права, права людини, кримінальна юстиція, міжнародні стандарти прав людини

Контактна інформація:

тел. 050-22-105-22, e-mail: a.holubov@khai.edu

каб. 136 гол. корпус

2 . Опис навчальної дисципліни

Форма здобуття освіти	Денна, заочна
Семестр	2
Мова викладання	Українська
Тип дисципліни	Обов'язкова
Обсяг дисципліни кредити ЄКТС/ кількість годин	<i>денна:</i> 3 кредити ЄКТС / 90 (56 аудиторних, з яких: лекції – 32, практичні (семінарські) – 24, СРЗ – 34); <i>заочна:</i> 3 кредити ЄКТС / 90 (6 аудиторних, з яких: лекції – 2, практичні (семінарські) – 4, СРЗ – 84)
Види навчальної діяльності	Лекції, практичні (семінарські) заняття
Види контролю	поточний контроль, модульний контроль, семестровий контроль – диференційний залік
Пререквізити	Деонтологічні основи правоохоронної діяльності; Теорія держави і права

3. Мета та завдання навчальної дисципліни, переліки компетентностей та очікуваних результатів навчання

Мета – поглиблення у здобувачів вищої освіти теоретичних і практичних знань, уявлень про основні світоглядні парадигми, а також розвиток навичок самостійного мислення опанувати систему правових знань щодо порядку захисту державної таємниці; закріплення підприємством права на комерційну таємницю, основних юридичних засад, що забезпечують функціонування та захист адвокатської та нотаріальної таємниці, таємниці слідства, комерційної таємниці, а також основні принципи правового регулювання відносин у сфері захисту цього правового інституту, підстави, особливості відповідальності щодо порушень законодавства про державну та комерційну таємницю.

Завдання - поглиблення загально-теоретичних знань щодо охорони інформації з обмеженим користуванням та формування у здобувачів вищої освіти:

Системи знань щодо: понятійного апарату охорони комерційної таємниці; проблем реалізації принципів, якими слід керуватися під час організації доступу до публічної інформації обмеженого користування; концептуальних питань формування системного підходу до забезпечення захисту комерційної, конфіденційної та інших видів інформації обмеженого користування інформації.

Системи вмінь: вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог охорони інформації що складає комерційну таємницю на різних рівнях вирішення завдань забезпечення інформаційної безпеки; відповідно до вимог законодавства користуватися матеріальними носіями інформації, що становлять комерційну, державну або службову таємницю; на ґрунті чинного законодавства опанувати проблеми організації документообігу визначати терміни зберігання документів що містять комерційну таємницю, а також обмеженого користування; забезпечувати нормативне та організаційне супроводження процесу визначення ступені секретності інформації, що містить державну таємницю; забезпечувати відповідно до вимог законодавства підготовку та охорону документів, що містять інформацію обмеженого користування, відповідно до вимог законодавства.

Компетентності, які набуваються:

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності(ЗК):

Після опанування дисципліни здобувач освіти буде здатен:

ЗК1.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗКЗ. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові (спеціальні) компетентності(ФК):

Після опанування дисципліни здобувач освіти буде здатен:

СК12. Здатність систематизувати закономірності злочинності, визначати особу злочинця, причини і умови злочинності та її окремих видів, реалізовувати напрями і заходи її запобігання.

СК13. Здатність забезпечувати охорону об'єктів державної власності, державну охорону органів державної влади України та безпеку взятих під захист осіб, охорону фізичних осіб та об'єктів приватної і комунальної власності.

СК14. Здатність до використання технічних приладів та спеціальних засобів, інформаційно-пошукових систем та баз даних у правоохоронній діяльності та убезпечення об'єктів повітряного транспорту.

СК15. Здатність до застосування спеціальної техніки, спеціальних, оперативних та оперативно-технічних засобів, здійснення оперативно-розшукової діяльності.

СК16. Здатність у передбачених законом випадках застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми під час службової діяльності вразі отримання інформації чи безпосереднього виявлення ознак правопорушення перебуваючи на місці події та в інших службових ситуаціях, а також здатність надавати домедичну допомогу.

СК17. Здатність здійснювати контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система.

СК18. Здатність забезпечувати кібербезпеку, економічну та інформаційну безпеку держави, об'єктів критичної інфраструктури.

СК19. Здатність забезпечувати охорону державної таємниці та працювати з носіями інформації з обмеженим доступом.

СК20. Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб та публічній безпеці. Додаткові компетентності

СК21. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми правоохоронної діяльності щодо убезпечення суб'єктів господарювання критичної інфраструктури та авіаційного транспорту.

СК22. Здатність виявляти потенційно-небезпечних осіб як фактор загроз правопорядку на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

СК23. Здатність організувати функціонування системи охорони, контролю території об'єктів критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

СК24. Здатність готувати відповідні правові документи за фактами виявлених правопорушень та організовувати заходи щодо ліквідації їх наслідків.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН3 Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.

ПРН4 Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки.

ПРН6 Розуміти принципи і мати навички етичної поведінки, соціально відповідальної та свідомої діяльності у сфері правоохоронної діяльності.

ПРН8 Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах для повного та всебічного встановлення необхідних обставин.

ПРН9 Користуватись державною системою урядового зв'язку, Національною системою конфіденційного зв'язку, формування та реалізації державної політики у сферах кіберзахисту критичної інформаційної інфраструктури, державних інформаційних ресурсів та інформації, криптографічного та технічного захисту інформації, телекомунікацій, користування радіочастот

ПРН12 Адаптуватися і ефективно діяти за звичних умов правоохоронної діяльності та за умов ускладнення оперативної обстановки.

ПРН14 Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

ПРН18 Застосовувати штатне озброєння підрозділу (вогнепальну зброю, спеціальні засоби, засоби фізичної сили); інформаційні системи, інформаційні технології, технології захисту даних, методи обробки, накопичення та оцінювання інформації, інформаційно-аналітичної роботи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні), оперативні та оперативно-технічні засоби, здійснення оперативно-розшукової діяльності.

ПРН21 Організовувати заходи щодо режиму секретності та захисту інформації.

ПРН26 Вміння готувати відповідні правові документи за результатами здійснення адміністративних заходів, СРД та НС(Р)Д та під час оперативно-розшукової діяльності.

4. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовний модуль 1. Загальні засади інформаційної безпеки України

Тема 1. Інформація, інформаційні відносини, інформаційне право та інформаційна діяльність.

Поняття інформації. Розподіл інформації на види за змістовним критерієм. Публічна інформація та її розпорядники. Міжнародні стандарти доступу до публічної інформації. Суспільно необхідна інформація та предмет суспільного інтересу. Розподіл інформації на види за порядком доступу до роботи з нею. Безумовно відкрита інформація.

Інформаційне право: загальна характеристика. Інформаційні відносини. Суб'єкти та об'єкти інформаційних відносин. Принципи та елементи інформаційних відносин (об'єкти, суб'єкт). Право на інформацію. Інформаційна діяльність та її види. Державна інформаційна політика. Основні напрями державної інформаційної політики в Україні.

Теми лекцій/практичних (семінарських) занять: Інформація, інформаційні відносини, інформаційне право та інформаційна діяльність.

Самостійна робота здобувача освіти: опрацювання матеріалу лекцій, опрацювання додаткової літератури та матеріалів, підготовка до практичних (семінарських) занять, виконання контрольних завдань.

Тема 2. Правові засади забезпечення інформаційної безпеки України.

Соціальна зумовленість інформаційної безпеки як складової національної безпеки. Інформаційна безпека, основні поняття та категорії. Інформаційна інфраструктура. Загрози інформаційній безпеці.

Нормативно-правове забезпечення інформаційної безпеки. Право на інформацію. Відомчі нормативні акти у сфері інформаційної безпеки. Міжнародні угоди та конвенції щодо забезпечення інформаційної та кібернетичної безпеки

Теми лекцій/практичних (семінарських) занять: Правові засади забезпечення інформаційної безпеки України.

Самостійна робота здобувача освіти: опрацювання матеріалу лекцій, опрацювання додаткової літератури та матеріалів, підготовка до практичних (семінарських) занять.

Тема 3. Інформація з обмеженим доступом: поняття та види.

Теоретико-правові проблеми поділу інформації за режимом доступу. Інформація з обмеженим доступом: конфіденційна, таємна та службова інформації.

Види конфіденційної, службової та таємної інформації. Поняття адвокатської таємниці. Правове регулювання захисту адвокатської таємниці в

Україні. Нотаріальна таємниця. Правове регулювання захисту нотаріальної таємниці в Україні.

Таємниця слідства та зведення щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій, як складова публічної інформації з обмеженим доступом. Правове регулювання захисту таємниці слідства в Україні.

Забезпечення права особи на інформацію щодо проведення стосовно неї негласних слідчих(розшукових) дій

Теми лекцій/практичних (семінарських) занять: Інформація з обмеженим доступом: поняття та види.

Самостійна робота здобувача освіти: опрацювання матеріалу лекцій, опрацювання додаткової літератури та матеріалів, підготовка до практичних (семінарських) занять, підготовка до модульної контрольної роботи.

Модульний контроль 1

Змістовний модуль 2. Правове регулювання обігу інформації з обмеженим доступом

Тема 4. Правове регулювання захисту персональних даних.

Визначення поняття «персональні дані». Класифікація персональних даних. Ознаки персональних даних. Національне законодавство України зі захисту персональних даних. Закон України “Про захист персональних даних” про регулювання правових відносин, пов’язаних із захистом і обробкою персональних даних.

Суб’єкти персональних даних. Поняття володільця персональних даних. Поняття розпорядника персональних даних. Співвідношення понять «володільця» та «розпорядника» персональних даних. Поняття “третя особа” у відносинах із приводу захисту персональних даних. Поняття «одержувач персональних даних». Уповноважений Верховної Ради з прав людини у відносинах щодо захисту персональних даних. Суб’єкти владних повноважень як особлива категорія володільців персональних даних.

Права та юридичні обов’язки суб’єкта персональних даних та шляхи їх реалізації. Обмеження дії прав суб’єкта персональних даних.

Обробка персональних даних Поняття та види принципів обробки персональних даних. Підстави та порядок обробки персональних даних.

Поняття та призначення контролю за додержанням законодавства про захист персональних даних. Ознаки контролю за додержанням законодавства про захист персональних даних. Суб’єкт контролю за додержанням законодавства про захист персональних даних. Прав та обов’язки суб’єктів контролю за додержанням законодавства про захист персональних даних. Нормативне регулювання порядку здійснення контролю за додержанням законодавства про захист персональних даних. Реалізація контрольних функцій суб’єктами контролю за додержанням законодавства про захист персональних даних.

Міжнародне та європейське законодавство у сфері захисту персональних даних. Правила європейського права про захист персональних даних.

Теми лекцій/практичних (семінарських) занять: Правове регулювання захисту персональних даних.

Самостійна робота здобувача освіти: опрацювання матеріалу лекцій, опрацювання додаткової літератури та матеріалів, підготовка до практичних (семінарських) занять.

Тема 5. Правове регулювання захисту комерційної таємниці.

Теоретико-правова концепція комерційної таємниці. Поняття, і правова природа та ознаки комерційної таємниці. Вимоги віднесення відомостей до комерційної таємниці. Гарантії, що забезпечують реалізацію права на комерційну таємницю. Гарантії, що забезпечують охорону комерційної таємниці суб'єкта господарювання. Гарантії, що забезпечує захист права на комерційну таємницю. Гарантії, що забезпечує можливість притягнення до юридичної відповідальності за порушення права на комерційну таємницю. Об'єкти комерційної таємниці та суб'єкти права на комерційну таємницю. Правове регулювання захисту комерційної таємниці в Україні. Правова характеристика уніфікованих основ захисту комерційної таємниці в міжнародному праві

Механізм визначення переліку інформації, що становить комерційну таємницю. Інформація, що не може бути визначена підприємством комерційною таємницею. Юридичне закріплення права підприємства на комерційну таємницю. Дії організаційного, технічного та психологічного характеру по управлінню комерційною таємницею на підприємстві.

Допуск до інформації, що містить комерційну таємницю. Юридичні зобов'язання співробітників підприємства, які отримали допуск до комерційної таємниці. Дозвільна система доступу до комерційної таємниці.

Організаційно-правова концепція обмеження допуску до інформації, що містить комерційну таємницю. Доступ до інформації, що містить комерційну таємницю. Юридичні зобов'язання співробітників підприємства, які отримали допуск до комерційної таємниці. Дозвільна система доступу до комерційної таємниці. Потенційні джерела виток інформації, що є комерційною таємницею. Види загроз інформації що містить комерційну таємницю. Джерелами зовнішніх загроз що містить комерційну таємницю. Джерелами внутрішніх загроз що містить комерційну таємницю. Напрями забезпечення інформаційної безпеки у сфері захисту комерційної таємниці.

Теми лекцій/практичних (семінарських) занять: Правове регулювання захисту комерційної таємниці.

Самостійна робота здобувача освіти: опрацювання матеріалу лекцій, опрацювання додаткової літератури та матеріалів, підготовка до практичних (семінарських) занять.

Тема 6. Правове регулювання захисту службової інформації.

Службова інформація як вид інформації з обмеженим доступом: поняття, ознаки та види. Організаційно-правова основа обігу службової інформації. Порядок віднесення інформації до службової, а також порядок доступу до неї. Юридичні зобов'язання співробітників підприємства, які отримали допуск до комерційної таємниці. Дозвільна система доступу до службової інформації. Потенційні джерела витоку службової інформації. Напрями забезпечення інформаційної безпеки у сфері захисту службової інформації.

Теми лекцій/практичних (семінарських) занять: Правове регулювання захисту службової інформації.

Самостійна робота здобувача освіти: опрацювання матеріалу лекцій, опрацювання додаткової літератури та матеріалів, підготовка до практичних (семінарських) занять.

Тема 7. Організація роботи з документами що становлять комерційну, адвокатську, нотаріальну та службову таємницю.

Порядок та організації роботи з документами, що містять комерційну, адвокатську та нотаріальну таємницю. Облік документів, що містять комерційну таємницю. Друкування та розмноження документів. Формування документів у справі. Доступ до документів, що містять комерційну таємницю, та користування ними. Забезпечення збереженості документів, що містять комерційну таємницю. Зняття грифа обмеженого доступу та відбір документів, що містять комерційну таємницю, для знищення.

Правове регулювання питань збереження комерційної таємниці при укладенні підприємницьких договорів і веденні ділових переговорів. Дотримання вимог, які надають договору достатню юридичну силу. Характеристика окремих видів договорів за якими передається комерційно - цінна інформація: збереження елемента конфіденційності предмета угоди у разі передавання науково-технічних знань, технологічного досвіду та технічних рішень; договір про НДР ТА ДКТР; договір комерційної концесії, опціонний договір; договір про конфіденційність. Особливості укладення угоди з іноземною фірмою, якщо вона має конфіденційний характер. Умови збереження комерційної таємниці у процесі ділових зустрічей партнерів.

Особливості засекречування та розсекречування матеріальних носіїв інформації щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Службова інформація. Створення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, оброблення, використання та знищення електронних документів з грифом "Для службового користування". Облік, формування справ, зберігання та використання документів з відмітками "Літер "М", "Літер "К" та "СІ". Облік видань з грифом "Для службового користування". Облік електронних носіїв інформації. Порядок друкування і розмноження документів з грифом "Для службового користування". Користування документами «ДСК» - з відмітками "Літер "М", "Літер "К" та "СІ".

Забезпечення збереженості документів «ДСК» та проведення перевірки їх наявності.

Теми лекцій/практичних (семінарських) занять: Організація роботи з документами що становлять комерційну, адвокатську, нотаріальну та службову таємницю.

Самостійна робота здобувача освіти: опрацювання матеріалу лекцій, опрацювання додаткової літератури та матеріалів, підготовка до практичних (семінарських) занять.

Тема 8. Правове регулювання захисту державної таємниці.

Державна таємниця: поняття. Державна таємниця - особливий вид таємної інформації. Законодавче забезпечення захисту державної таємниці. Законодавчо закріплені вимоги до інформації, що містить ознаки державної таємниці, впроваджені з метою охорони державної таємниці. Організаційно-правові заходи охорони та захисту державної таємниці. Організаційно-правова структура системи охорони державної таємниці.

Обов'язкові умови, пов'язані із забезпеченням безпеки використання, збереження та захисту державної таємниці.

Теми лекцій/практичних (семінарських) занять: Правове регулювання захисту державної таємниці.

Самостійна робота здобувача освіти: опрацювання матеріалу лекцій, опрацювання додаткової літератури та матеріалів, підготовка до практичних (семінарських) занять.

Тема 9. Процедура віднесення інформації до державної таємниці.

Поняття та зміст віднесення інформації до державної таємниці. До експертна стадія віднесення інформації до державної таємниці. Стадія експертного розгляду інформації для прийняття рішення про віднесення її до державної таємниці. Стадія формалізації рішення. Основні засади та процедура віднесення відомостей що містять ознаки державної таємниці до різних ступенів секретності.

Теми лекцій/практичних (семінарських) занять: Процедура віднесення інформації до державної таємниці.

Самостійна робота здобувача освіти: опрацювання матеріалу лекцій, опрацювання додаткової літератури та матеріалів, підготовка до практичних (семінарських) занять.

Тема 10. Доступ до інформації з обмеженим доступом та забезпечення безпеки її використання.

Форма навчання: денна

Поняття «допуск» та «доступ» до інформації з обмеженим доступом. Форми допуску до державної таємниці. Організація допуску до відомостей, що становлять державну таємницю. Порядок отримання доступу до державної таємниці. Загальні обов'язки осіб, які допущені до секретних робіт і документів. Забезпечення охорони державної таємниці у зв'язку з виїздом до

іноземної держави громадян, яким надано допуск та доступ до державної таємниці. Забезпечення охорони державної таємниці у зв'язку з виїздом до іноземної держави громадян, яким надано допуск до державної таємниці, у приватних справах та службові відрядження.

Теми лекцій/практичних (семінарських) занять: Доступ до інформації з обмеженим доступом та забезпечення безпеки її використання.

Самостійна робота здобувача освіти: опрацювання матеріалу лекцій, опрацювання додаткової літератури та матеріалів, підготовка до практичних (семінарських) занять.

Тема 11. Організація діяльності, пов'язаної з державною таємницею, внутрішньо-об'єктного та пропускнуго режиму в органах, підприємствах, установах, що здійснюють роботу з відомостями та об'єктами визначеними державною таємницею.

Спеціально уповноважений державний орган у сфері забезпечення охорони державної таємниці. Органи, підприємства, установи і організації, що мають право провадити діяльність, пов'язану з державною таємницею. Особливий порядок надання спеціального дозволу на провадження діяльності пов'язаної з державною таємницею. Порядок утворення, реорганізація чи ліквідація РСО в органах, установах та організаціях. Структура та повноваження режимно-секретних органів.

Внутрішньо - об'єктний режим та його задачі. Підрозділи органів, підприємств, установ та організацій, які вирішують завдання по організації внутрішньо-об'єктного режиму. Організаційні засоби захисту інформації забезпечення режиму інформаційної та кібернетичної безпеки. Нормативне врегулювання діяльності структур суб'єктів господарювання, державного самоврядування та правоохоронних органів щодо забезпечення режиму доступу до об'єктів на яких використовують документи, що містять відомості віднесені до державної таємниці.

Теми лекцій/практичних (семінарських) занять: Організація діяльності, пов'язаної з державною таємницею, внутрішньо-об'єктного та пропускнуго режиму в органах, підприємствах, установах, що здійснюють роботу з відомостями та об'єктами визначеними державною таємницею.

Самостійна робота здобувача освіти: опрацювання матеріалу лекцій, опрацювання додаткової літератури та матеріалів, підготовка до практичних (семінарських) занять.

Тема 12. Юридична відповідальність за порушення законодавства в сфері обігу інформації з обмеженим доступом.

Загальні підстави застосування юридичної відповідальності за розголошення державної таємниці. Кримінальна відповідальність за розголошення державної таємниці. Втрата документів, що містять державну таємницю. Адміністративна відповідальність за порушення режиму державної таємниці. Відповідальність за розголошення державної таємниці у нормах законодавства зарубіжних країн.

Організація і проведення службових розслідувань за фактами розголошення державної таємниці, втрати матеріальних носіїв інформації, що містять державну таємницю, та інших порушень режиму секретності. Методичне забезпечення службових розслідувань. Комісія з проведення службового розслідування. Висновок (висновки) про результати службового розслідування.

Концептуальні питання застосування норм господарського та цивільного законодавства за порушення прав на комерційну таємницю. Застосування дисциплінарної і матеріальної відповідальності, передбаченої трудовим законодавством за порушення права суб'єкта господарювання на комерційну таємницю. Адміністративна відповідальність за розголошення комерційної таємниці. Кримінальна відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю. Застосування норм господарського законодавства за неправомірне збирання, розголошення або використання відомостей, що є комерційною таємницею.

Відповідальність за розголошення адвокатської таємниці. Підстав притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності за розголошення адвокатської таємниці. Види дисциплінарної відповідальності адвоката за розголошення адвокатської таємниці. Дисциплінарне провадження стосовно адвоката за розголошення адвокатської таємниці.

Обов'язок дотримання нотаріальної таємниці. Відповідальність за порушення нотаріальної таємниці. Форми розголошення нотаріальної таємниці.

Теми лекцій/практичних (семінарських) занять: Юридична відповідальність за порушення законодавства в сфері обігу інформації з обмеженим доступом.

Самостійна робота здобувача освіти: опрацювання матеріалу лекцій, опрацювання додаткової літератури та матеріалів, підготовка до практичних (семінарських) занять, підготовка до модульної контрольної роботи.

Модульний контроль 3

5. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено.

6. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, практичних (семінарських) занять, індивідуальні консультації (при необхідності), самостійна робота здобувачів вищої освіти за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні посібники), проведення олімпіад, словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (ілюстрування, презентації, демонстрування, самостійне спостереження), індивідуальні консультації.

7. Методи контролю

Поточний контроль: опитування на практичних заняттях; вирішення окремих правових ситуацій; проведення письмових контрольних робіт з окремих правових інститутів; проведення програмованого контролю (тестування); проведення групових та індивідуальних консультацій.

Підсумковий контроль: складання модульного контролю.

Семестровий контроль; складання диференційованого заліку.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

8.1. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Активності під час роботи в аудиторії	0...1	5	0...5
Виконання практичних робіт	3...5	3	0...15
Модульний контроль	4...8	1	0...8
Змістовний модуль 2			
Активності під час роботи в аудиторії	0...1	11	0...11
Виконання практичних робіт	3...5	9	0...45
Модульний контроль	8...16	1	0...16
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (диференційований залік) проводиться у разі відмови здобувача вищої освіти від балів поточного тестування й за наявності допуску до диф. заліку. Під час складання семестрового заліку здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для диференційованого заліку складається з:

I. теоретична частина (питання для перевірки отриманих знань): складається з 2 запитань кожне оцінюється максимально 30 балів;

II. практична частина (завдання для виявлення рівня сформованості умінь та практичних навичок професійної діяльності) – максимальна оцінка 40 балів

Всього – максимальна оцінка 100 балів

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут» студенту можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, які нараховуються та можуть бути враховані у загальній оцінці за семестр. Бали зокрема можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом навчальної дисципліни (15 балів);

- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку (20 балів);

- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (3-15 балів);
- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (20 балів);
- проходження он-лайн курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів);
- участь та отриманні рейтингового місця у тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (20 балів);
- розробка та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмету навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження - дидактичний матеріал);
- проведення право освітнього заходу із учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (10 балів);
- написання реферату (5 балів);
- участь у не менше 2-х заходах, що проводяться студентськими професійними об'єднаннями за спеціальністю (5-15 балів);
- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру
- Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 - 100	Відмінно	Зараховано
75 - 89	Добре	
60 - 74	Задовільно	
0 - 59	Незадовільно	Не зараховано

8.3 Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74). Не достатньо висока активність студента під час аудиторних занять. Конспект лекцій з навчальної дисципліни фрагментарний. Засвоєння окремих основних положень змістового модулю 1 та 2 часткове. Відповіді неповні, допущення помилок при виконанні завдань. Не достатнє знання основних понять та категорій тем курсу. Певні складності при застосуванні актів законодавства. Невпевнені навички публічного представлення матеріалу. Студент демонструє мінімум знань та умінь.

Добре (75-89). Достатньо висока активність студента під час аудиторних занять, наявність конспекту лекцій з навчальної дисципліни. Засвоєння основних положень тем змістових модулів, допущення незначних помилок при виконанні завдань, уміння орієнтуватися у системі актів національного законодавства. Достатньо повне засвоєння категорій тем курсу та здатність коректно оперувати ними. Здатність публічно представити матеріал. Студент демонструє достатній рівень знань та умінь.

Відмінно (90-100). Висока активність роботи під час аудиторних занять, наявність якісного, повного конспекту лекцій. Засвоєння всього матеріалу тем змістових модулів. Повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань. Змістовне знання категорій тем курсу, здатність вільно та коректно оперувати ними. Уміння опрацьовувати та застосовувати нормативні акти. Вміння мислити узагальнено, здатність публічно представляти матеріал. Демонструє розуміння змісту та характеру певних проблем та пропонує шляхи їх вирішення. Участь у заходах неформальної совіти. Студент демонструє високий рівень знань та умінь, може їх переконливо презентувати.

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Здобувачі освіти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Здобувачі освіти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до семестрового контролю не допускаються.

Дотримання вимог академічної доброчесності здобувачами освіти під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» СУЯ ХАІ-НМВ-П/004:2019, 21.06.2019» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>).

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються «Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут»» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

10. Методичне забезпечення

1. Силабус дисципліни «Обіг інформації з обмеженим доступом»
<http://library.khai.edu/catalog>;

2. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Обіг інформації з обмеженим доступом» (НМКД) <http://library.khai.edu/catalog>;
3. Методичні вказівки та рекомендації для виконання практичних робіт, а також рекомендації для самостійної підготовки;
4. Дібрані матеріали для самостійної роботи студентів.
5. Електронний ресурс у системі «Ментор»»
<https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=8025>

11. Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. №30 (зі змінами).
2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948. Юридический вестник. 1998. №4. С. 5.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950. Голос України. 2001. 10 січ.
4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності / Резолюція 55/25 Генеральної Асамблеї від 15 листопада 2000 р. ІАЦ Ліга бізнесінформ, 2006.
5. Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних : Конвенція, Міжнародний документ, Рада Європи. 28 січня 1981 року
6. Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2016/679 від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних, та про скасування Директиви 95/46/ЄС (Загальний регламент про захист даних) : Регламент Європейського парламенту і Ради (ЄС) 2016/679 від 27 квітня 2016 року
7. Кримінальний кодекс України. ВВР України. 2001. №25-26. Ст.131 (з наступними змінами та доповненнями).
8. Кримінальний процесуальний кодекс України. ВВР України. 2012. №3-4. Ст.21. (з наступними змінами та доповненнями).
9. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994. ВВР України. 1994. №16. Ст. 93 (зі змінами та доповненнями).
10. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992. ВВР України. 1992. №48. Ст. 650. (зі змінами та доповненнями).
11. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. № 2297 ВВР України. 2010. № 34, ст. 481. (зі змінами та доповненнями).
12. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI ВВР України. 2011, № 32, ст. 314. (зі змінами та доповненнями).
13. Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб: Закон України від 04.03.1998 ВВР України. 2009. №10-11. зі змінами та доповненнями).

14. Про захист інформації в автоматизовано-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 року. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 31. Ст. 286.

15. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992. ВВР України. 2011. №32. Ст. 314. (зі змінами та доповненнями).

16. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993. ВВР України. 2011. №23. Ст. 160. (зі змінами та доповненнями).

17. Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991. ВВР України. 2011. №30. Ст. 279. (зі змінами та доповненнями).

18. Про службу безпеки України: Закон України № 2229-XII від 25.03.1992 р. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 27. ст. 382. (зі змінами та доповненнями).

19. Про колективні договори й угоди: Закон України № 3356 -XII від 1.07.1993 р.// Відомості Верховної Ради України. 1993. № 36. ст. 361. (зі змінами та доповненнями).

20. Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці: Постанова Кабінету Міністрів України № 611 від 9.08.1993 р. // Зібрання постанов Уряду України, 1993, N 12, ст. 269

21. Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю Наказ Служби безпеки України від 23.12.2020 № 383 зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14 січня 2021 р. за № 52/35674.

22. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: Наказ Генеральної Прокуратури України 30.06.2020 № 298 «Про затвердження Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення». (Зі змінами, внесеними наказом Генерального прокурора від 23.11.2021 № 377)

23. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні / Наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від «16» листопада 2012 року №№ 114/1042/516/936/16875/5

Базова література

1. Інформаційна безпека. Підручник / В. В. Остроухов, М. М. Присяжнюк, О. І. Фармагей, М. М. Чеховська та ін.; під ред. В. В. Остроухова – К.: Видавництво Ліра-К, 2021. 412 с.

2. Козлов С.С., Тимошенко В. А. Коментар до Закону від 21 липня 1993 р. №5485-1 «Про державну таємницю». М.: ТОВ «Нова правова культура», 2006 р.

3. Методичні рекомендації щодо практичного впровадження Закону України «Про доступ до публічної інформації» / [М. В. Лациба, О. С. Хмара,

В. В. Андрусів [та ін.]; Укр. незалеж. центр політ. дослідж., 2-е вид. допов. К.: [Агентство «Україна»], 2012. 164 с.

4. Нестеренко О.В. Право на доступ до інформації в Україні: конституційно-правовий аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 «конституційне право» / Нестеренко О.В.; Нац. юрид. академ. ім. Ярослава Мудрого. - Харків, 2008. 22 с.

5. Організація захисту інформації з обмеженим доступом: навч. посіб. А.М.Гуз, І.П. Касперський, С.О.Князєв та ін. – К. Нац. акад., СБУ., 2018. 252 с.

6. Основи кіберпростору, кібербезпеки та кіберзахисту. Навч. посіб. / В. М. Богуш, В. В. Богуш, В. Д. Бровко, В. П. Настрадін; під. ред. В. М. Богуша. К.: Видавництво Ліра-К, 2020. 554 с.

7. Оцінювання шкоди національній безпеці України у разі витоку державної таємниці : Монографія / О.Г. Корченко, О.Є. Архипов, Ю.О. Дрейс. - К.: наук.-вид. центр НА СБ України, 2014. - 332 с.:

8. Правові засади захисту інформації : навч. посіб. / Л. В. Борисова, М. Ф. Логвиненко. Х. : ХНУВС, 2013. 212 с

9. Рибальський О.В., Хахановський В.Г., Кудінов В.А. Основи інформаційної безпеки та технічного захисту інформації. Посібник для курсантів ВНЗ МВС України. - К.: Вид. Національної академії внутріш. справ, 2012. - 104 с.

10. Семенюк О.Г. Проблеми охорони державної таємниці : кримінально-правові та кримінологічні аспекти : монографія. К. : ТОВ "Видавничий дім "АртЕк", 2017. С. 342.

Додаткова:

1. Сирота Т. В. Категорії відомостей, які складають таємницю за законодавством України та іноземних держав. «Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави»: Збірник матеріалів науково-практичної конференції, 30 березня 2012р., м.Київ. К.: Наук.- видав. відділ НА СБ України, 2012. С.229-234.

2. Архипов О. Є. Системні аспекти оцінювання рівня важливості секретної інформації / О. Є. Архипов, В. П. Ворожко // Правове, нормативне та метрологічне забезпечення системи захисту інформації в Україні. Вип.2 (15). 2007. С. 10-12

3. Муратов О.Є., Ворожко В.П. Основні положення порядку засекречування інформації у США. Безпека інформації. Том 17, № 1 (2012). С.4-9.

4. Сидоренко С.М. Організаційно-правові засади охорони державної таємниці в Естонській республіці, Румунії, Чеській республіці. «Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави»: Збірник матеріалів науково-практичної конференції, 30 березня 2012р., м .Київ. К.: Наук.-видав. відділ НА СБ України, 2012. С.219-223.

5. Шинкаренко І.Р., Спіціна Г.О. Безпека об'єктів інфраструктури авіаційного транспорту: теоретичні аспекти. Вісник Дніпропетровського

державного університету внутрішніх. 2020. №2. С. 253-262. включено до міжнародної науково метричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща, Варшава), «Перелік Б МОН України» DOI: 10.31733/2078-3566-2020-2-253-262

11. Інформаційні ресурси:

1. Науково-технічна бібліотека Національного аерокосмічного університету (ХАІ). URL : <https://library.khai.edu/>
2. Верховна Рада України. URL : <https://www.rada.gov.ua/>
3. Президент України. URL : <https://www.president.gov.ua/ru>
4. Верховний Суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
5. Офіс Генерального прокурора України. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html>
5. Національна академія правових наук України. URL: <http://www.aprnu.kharkiv.org/>
6. Конституційний Суд України. URL : <https://ccu.gov.ua/>.
7. Газета "Урядовий кур'єр" URL : <http://ukurier.gov.ua/uk/>
8. Газета "Юридична практика" URL: <http://presa.ua/juridicheskajapraktika.html>
9. Міністерство внутрішніх справ України. URL : <https://mvs.gov.ua/uk/contacts/ministry-internal-affairs>.
10. Міністерства Юстиції України www.gdo.kiev.ua
11. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/>
12. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
13. Бібліотечно-бібліографічні ресурси Верховної Ради України. URL : <http://lib.rada.gov.ua/static/about/welcome.html>
14. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL : <https://nlu.org.ua/>
15. Сайт Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України: <https://cip.gov.ua/ua/faqs>
16. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: <https://ombudsman.gov.ua/>
17. The Cybercrime Convention Committee (T-CY) represents the State Parties to the Convention on Cybercrime (Budapest Convention). <https://www.coe.int/en/web/cybercrime>